

Inleiding van de heer Victor Jones M.A. ter gelegenheid van een één daagse seminar met discussie georganiseerd door de S.O.B. met als thema "S.O.B. in perspectief

(10 jaar terugblik op weg naar het volgende lustrum)

Plaats: Hendrik G Sylvester S.O.B. centrum a/d Albertlaan # 5

Datum: Vrijdag 30 juli 2010

Thema; De vakbond als bijstand verlener *(In hoeverre zijn werknemersvertegenwoordigers verplicht de voorhoede rol te vervullen bij de maatschappelijke bijstandsverlening aan de leden)*

Inleiding

Geachte aanwezigen,

Laat mij u op de eerste plaats feliciteren met deze dag.

SOBers, op weg naar uw volgende lustrum heeft u niet gekozen voor groot feest, U heeft er voor gekozen om nader bij elkaar te komen om een terugblik te werpen op de afgelopen 10 jaren, u te buigen omtrent uw huidige omstandigheid, om vervolgens een blik te werpen op de toekomst, een beleidsplan voor de komende jaren. Ongeacht het resultaat, proficiat!! . Samen zullen wij nagaan " In hoeverre de werknemersvertegenwoordigers verplicht zijn de voorhoede rol te vervullen bij de maatschappelijke bijstandsverlening aan de leden". Het is inderdaad een mondvul. Met deze opdracht aan mij heeft u aangegeven, zo u dat wilt bevestigd dat er problemen zijn, leerkrachten kampen, zoals elk ander, met enorme persoonlijke problemen, en dat er behoefte bestaat aan begeleiding.

Wie zal daarvoor moeten zorgdragen? Uw Vakbond? Wie zal welke rol moeten vervullen?. Bij wie moet u aankloppen? Wie helpt u als u bent gestrest? Dit zijn steeds door u gestelde en nog onbeantwoorde vragen.

Geachte aanwezigen, ik zal in mijn inleiding kort enkele problemen binnen het onderwijsveld opsommen, aangeven wanneer er sprake is van een maatschappelijk probleem. Verder zal dieper ingegaan worden op hetgeen waarmee de maatschappelijkwerker zich bezig houdt, waar kunnen/moeten de leerkrachten met hun problemen naar toe?/ Hoe zit dat in Nederland

Ik denk dat een goed vertrekpunt is om na te gaan wat uw statuten & huishoudelijk reglement ons voorhouden: Doel en middelen (artikel 3)

- 3.1 De bond stelt zich ten doel de belangen van het onderwijs in het algemeen, en die van het openbaar onderwijs en van zijn leden bij het onderwijs in het bijzonder, te bevorderen.

3.2 A t/m I (voorlezen)/ Geeft aan hoe dit doel (3.1) bereikt kan worden.

Als er uitgegaan wordt van de oprichting van uw organisatie in 1933, de goedkeuring van uw statuten en HR in 1989 kan er best gezegd worden dat de SOB voldaan heeft aan de eerder opgesomde punten A t/m I voorkomende in artikel 3.2.

Wij dienen echter ons bewust van te zijn dat wij heden ten dage in een wereld leven van heel snelle veranderingen en ontwikkelingen. Het is geen statische doch een dynamische wereld welke zich steeds aan het ontwikkelen is.

Dames en heren, staat u mij toe te citeren uit uw SOB jubileumboekje *Ontstaan Ontwikkeling en Strijd*, uitgegeven in 2003, 70 jaar S.O.B. Ik citeer; In de 17e en de 18e eeuw heeft het onderwijs niet veel betekend in ons land. Het was erg primitief en de meester had verschillende baantjes om het hoofd boven water te houden. Geen wonder dat het analfabetisme welig vierde. Einde citaat

S.O.B is opgericht in 1933, en heeft zich continue ontwikkeld. Er is strijd gevoerd, heel veel ook, bittere strijd en er is enorm veel bereikt voor de leden. Dit gebouw waar we nu inzitten en het geheel complex is slechts een klein deel van de vele verrichtingen. Als lid van de SOB weet u dat veel en veel beter dan enig ander.

Welnu, een belangrijke vraag mijnerzijds; ***hoe staat het met de positie van de meester en de juffrouw in de 21 eeuw, anno 2010, na zoveel strijd en alle ontwikkelingen?*** Dit tegen de achtergrond van mijn net gedane citaat. Staat u mij toe wat dichter to the point te geraken aanwezig.

Het onderwijs seminar, georganiseerd op 4 juni in het KKF gebouw heeft enkele problemen het onderwijsveld rakende aangekaart zoals; overvolle klassen/ verouderde boeken/ geen boeken/ weinig of geen lesmateriaal/ lekkende daken/ kapotte toiletten/ onvoldoende meubilair/ hete lokalen/ weinig waardering vanuit MINOV voor leerkrachten/ lang wachten op juiste inschaling na behalen diploma's/ lesmethoden die niet op elkaar zijn afgestemd/ geen professionele begeleiding van leerlingen die met allerlei problemen te kampen hebben/ weinig bijscholing op vakgebied/ kwesties als o.a. stress, hoeveel leerkrachten lopen vandaag niet gestrest rond? / burnout, hoeveel uwer zijn niet psychisch of emotioneel uitgeput/ een te grote geestelijke belasting in het gezin of op de werkplek/ faalangst bij leerkrachten/ overspannen raken en ziek worden als gevolg van allerhande ontwikkelingen die niet op de juiste wijze kunnen worden bijgehouden. (De heer Nerkust sprak in zijn toespraak op 4 juni in het KKF gebouw over dat u als het ware 'uit de pas zal lopen' u zult niet meer mee kunnen)./ De opkomst van de mondiale beweging voor kinderrechten die door enkele leerkrachten als moordend wordt ervaren/ zorgen om geld/ zorgen om uw gezondheidstoestand/ de toekomst en werkgelegenheid van u en uw kinderen, uw dierbaren kunnen ook aan het rijtje worden toegevoegd.

Ik zou zo nog een heel lange opsomming kunnen maken.

Leerkrachten, heeft u zich weleens afgevraagd, los van al de opgesomde problemen hoe de buitenwacht over u denkt, de onderwijsvrager, de ouders, de samenleving. Het zal een onderzoek waard zijn.

Bent u zich ervan bewust dat het onderwijsveld, u dus, ja u, te maken heeft met vraagstukken waarop niet binnen een wip en een zucht een oplossing voor kan worden aangedragen. Daarvoor is er deskundige hulp nodig. De oorzaken moeten worden gezocht in de maatschappelijke ontwikkelingen van de afgelopen decennia en hun invloed op alle geledingen binnen de samenleving.

Dames en heren, het behoeft geen betoog aan te geven dat de leerkracht anno 2010 met behoorlijke problemen te kampen heeft op velerlei gebieden. We moeten met z'n allen er voor zorgdragen dat de problemen in het onderwijs, de problemen van de leerkrachten geen maatschappelijke problemen worden door de omvang daarvan.

Wat zijn nu maatschappelijke problemen? Wat maakt een probleem tot een maatschappelijk probleem?

Je kunt eigenlijk pas spreken van een maatschappelijk probleem als het voldoet aan de volgende kenmerken (Bron: Philippens, 1999, Amsterdam):

1. Er zijn altijd grote groepen mensen bij betrokken.(grote groepen leerkrachten)
2. Er is sprake van een soort van overlast. Dat kan van alles zijn: lichamelijke of geestelijke schade, persoonlijk letsel, last en narigheid.
3. Het is nauw verbonden met andere overlast bezorgende problemen. Een probleem komt nooit alleen, maar is verstrengeld met andere problemen.
4. Een maatschappelijk probleem wordt bijna nooit definitief opgelost. Elke oplossing is tijdelijk en het probleem keert vaak in een andere vorm weer terug. Maatschappelijke problemen verdwijnen niet, maar ze blijven lang op de 'agenda' staan (hiermee wordt niet je schoolagenda bedoeld). Soms verdwijnen ze wel van de agenda, maar daarmee zijn ze nog niet opgelost.
5. De mensen die er last van hebben, kunnen het zelf (in hun eentje) niet oplossen. Het probleem heeft zogenaamde 'boven-persoonlijke oorzaken'. Het probleem moet altijd samen met andere groepen mensen (bijvoorbeeld politieke partijen, bedrijven en actiegroepen) worden aangepakt.
6. Over maatschappelijke problemen vindt een voortdurende discussie plaats. Dit noemt men ook wel het 'maatschappelijk debat'. Er zijn altijd verschillende groepen die heel anders denken over het probleem en die het dus heel anders willen aanpakken. Dit laten ze via de media (kranten, televisie, radio, Internet) horen en anderen reageren hier dan weer op.

Maatschappelijke problemen worden ook wel maatschappelijke (of sociale) vraagstukken genoemd. Vraagstukken omdat men zich afvraagt hoe het probleem het beste aangepakt kan worden. Hoe moeten die problemen worden aangepakt? Kunnen burgers het zelf oplossen of moet de politiek zich ermee bemoeien? Zo ja, welk beleid moet de overheid dan voeren om het probleem aan te pakken? Daarover kunnen de meningen verschillen en dus zult u flink met elkaar discussieren in werkgroepen.

Aanwezigen, indien er geen spoedige oplossing komt in de problemen binnen het onderwijs veld, indien aanpak van zaken uitblijft, kan er dan voor het ergste gevreesd worden. De roep naar maatschappelijkwerkers binnen het onderwijs gebeuren voor de leerkrachten die kampen met

hun persoonlijke problemen is door u aangegeven. Wie is een maatschappelijkwerker en waarmee houdt hij/zij zich bezig.

Door de NVMW(Nederlandse vereniging van maatschappelijk werkers) is de functie en het doel van het maatschappelijk werk als volgt omschreven:^L

"De functie van het werk is mensen te ondersteunen bij het oplossen van en omgaan met problemen en verstoringen in hun functioneren in wisselwerking met hun sociale omgeving. De maatschappelijk werker beoogt met zijn hulpverlening het sociaal functioneren van personen of de wisselwerking tussen personen en hun sociale omgeving te verbeteren. De realisering van dit doel vormt een gezamenlijke activiteit van de maatschappelijk werker en de betrokkene(n)"

Maatschappelijk werkers proberen hun cliënten inzicht te geven in hun problemen en ondersteunen hen bij het oplossen van hun problemen. Tegelijkertijd beogen zij met de hulpverlening, dat hun cliënten ook na afloop van de hulpverlening beter in staat zijn om hun problemen op te lossen. Maatschappelijk werkers zetten zich er ook voor in om het aanbod van instellingen zo goed mogelijk af te stemmen op de problemen van hun cliënten. Daartoe geven zij ook voorlichting aan instanties en andere betrokkenen. Ook verzamelen zij gegevens over tekortkomingen in het functioneren van instanties en bij de uitvoering van wetgeving, waardoor het beleid kan worden aangepast.

Dames en heren, probeert u dit samen met mij te transformeren naar uw dagelijkse beroepspraktijk.

Maatschappelijk werkers ondersteunen mensen met problemen. Zoals een onveilige leefsituatie, geldgebrek, slechte huisvesting, gezondheidsproblemen en conflictsituaties.

De Maatschappelijk werker begeleidt zijn/haar client(en) op hun weg naar zelfstandigheid, leert hen inzicht te krijgen in hun eigen vermogens en motiveert hen tot het aanleren van nieuw gedrag. Hij/Zij biedt op een professionele manier begeleiding. Daarbij weet die gebruik te maken van verschillende gesprekstechnieken en methodieken.

De maatschappelijk werker kijkt niet alleen naar de persoon die om hulp komt vragen, maar ook naar de invloed van de problemen op andere mensen uit de omgeving van de client (in uw specifiek geval uw gezin, de leerlingen op school, uw collega leerkrachten). Als de problemen bijvoorbeeld met het hele gezin te maken hebben, kan een gerichte aanpak voor het gezin de oplossing zijn. De maatschappelijk werker kijkt niet alleen naar de problemen die mensen ervaren in hun relaties met mensen om hen heen, maar die richt je ook op praktische en materiële problemen zoals schulden en woonvoorzieningen. Soms verwijst de maatschappelijk werker de cliënt door naar andere deskundigen of instanties, zoals een psycholoog.

Met dit bovenstaand gegeven is het meer dan duidelijk dat wij te maken hebben met een deskundigheidsgebied dat ingevuld moet worden door deskundigen. **Aan u de volgende vraag; hoe denkt u dat de voorhoede rol van uw werknemersvertegenwoordiger er uit zal moeten zien**

Staat u mij toe de situatie in Nederland kort aan u voor te houden;

- De meeste basisscholen in Ned. hebben een schoolmaatschappelijk werker. Het kan zijn schoolgebonden (dus in dienst van de school) of ingekochte uren/contractbasis via Bureau Jeugdzorg of een andere Stichting. Het gaat dan alleen om de begeleiding van de

aangemelde schoolkinderen en hun gezin waarin ze wonen. De leerkrachten worden NIET door de schoolmaatschappelijk werker begeleid met hun eigen prive problemen. Daarvoor zijn er andere wegen.

Ik heb mogen vernemen dat de “Commissie Education for ALL-HIV/AIDS” in juli 2009 heeft gewerkt aan pleitstuk voor het aanstellen van ‘maatschappelijk werkers’ op basis-, voj-, en vos- scholen. Het pleitstuk is ook aangeboden aan de minister van Onderwijs en Volksontwikkeling.

Wat de leerkrachten betreft;

Optie 1:

Wanneer de nederlandse leerkrachten prive problemen hebben kunnen ze zonder dat de directie op de hoogte is zelf stappen naar het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW). Deze instellingen zijn verspreid in het hele land en is gratis. Mocht er meer specifieke begeleiding nodig zijn b.v. van een psycholoog, psychiater, etc. kan de maatschappelijk werker van AMW dan verwijzen of samenwerken met de huisarts voor een verwijsbrief naar de psycholoog, etc.

Optie 2:

De leerkracht kan zich ziek melden, waarna er na een aantal dagen een uitnodiging van de Arbo-arts (lees Bedrijfsarts) volgt. De Arbo-arts zet dan indien nodig een begeleidingstraject in en werkt dan weer samen met de huisarts, AMW, etc.

Optie 3:

Het komt eigenlijk niet op scholen voor, maar andere instellingen kopen uren in voor Bedrijfsmaatschappelijk werk. De naam zegt het al, maatschappelijk werk voor de werknemers die in dienst zijn van een organisatie en die behoefte hebben aan persoonlijke begeleiding/ondersteuning.

De surinaamse situatie voert mij naar een oud folder waar ik de hand heb kunnen leggen

DE AFDELING PERSONEELSZORG

Het doel van deze afdeling is het bewerkstelligen van het zo optimal mogelijk doen functioneren van het personeel.

In deze folder leest u wat te doen wanneer u onverhoopt problemen hebt en werkzaam bent bij het MINOW – C.

Hoe trachten wij dit doel te bereiken?

Als u problemen heeft waar u zelf geen oplossing voor kunt vinden en deze een belemmering vormt bij de uitvoering van uw werkzaamheden, dan is de tijd daar om contact op te nemen met de afdeling Personeelszorg.

Als en wanneer u zich aanmeldt gebeurt het volgende:

- a. Onderzoek:

Om uw klachten in hun juiste context te plaatsen wordt er samen met u naar de mogelijke oplossing gezocht. Dit onderzoek kan verschillende gesprekken in beslag nemen. Soms kan met één gesprek worden volstaan. Wanneer wij samen de (vermoedelijke) oorzaak/ oorzaken van uw probleem op het spoor zijn gekomen treedt de volgende fase in n.l. behandeling.

b. Behandeling:

De gezamenlijke behandeling van uw probleem, wordt er een behandelplan opgesteld waarin staat welke mogelijke acties er moeten worden ondernomen, en met u wordt besproken welke de mogelijke cosequenties zijn van deze acties.

Het moet u duidelijk zijn dat de behartiging van uw belang centraal staat bij dit alles. Wij zijn er om daarbij te helpen met o.m. de volgende problemen en/of vragen, kunt u bij ons terecht,

1. te laat komen
2. veelvuldig verzuim
3. communicatie problemen
4. relatie problemen
5. opvoedingsproblemen
6. hulp bij verweer, enz,

Denk niet te gauw dat uw problemen onoplosbaar zijn, niet zelden biedt een goed gesprek reeds een groot stuk van de oplossing. Komt u dus in voorkomende gevallen gerust even langs, het is in onze taak om u tenminste een luisterend “oor” te bieden. Door tal van problemen kan een mens, klem komen te zitten waardoor zijn/haar arbeidsprestatie gaan afnemen. De afdeling Personeelszorg is er om dit te samen met u te voorkomen, soms ook door u te verwijzen naar externe instanties. Dit laatste is afhankelijk van de aard van uw problemen.

c/d Afsluiting/ Nazorg:

Als de problemen opgelost zijn sluiten wij het contact af. Wij bekijken met u of er werkelijk sprake is geweest van hulp. Heeft het aan u verwachtingen voldaan. In sommige gevallen kan het nodig zijn om nazorg te verlenen in de vorm van periodieke vervolg gesprekken. Er wordt dan met u nagegaan of de gekozen oplossing voor uw probleem de juiste is gezien de gegeven omstandigheden. Als u vragen heeft wees niet bang deze te stellen de maatschappelijkwerkster zal u graag een antwoord geven.

De afdeling Personeelszorg was destijds gevestigd aan de van Roosveltkade No.3 (oud Sypessteynschool)

Uitgaande van de centrale vraagstelling: “ *In hoeverre zijn werknemersvertegenwoordigers verplicht de voorhoede rol te vervullen bij de maatschappelijke bijstandsverlening aan de leden?*” zijn er risico's/valkuilen verbonden;

- Maatschappelijk werk is een vak, een eigen discipline met minimaal een HBO-opleiding.

- Werknemersvertegenwoordigers kunnen wat mij betreft die taak/functie niet vervullen, anders zit je met een dubbele-pet (vertegenwoordiger en hulpverlener).
- Werknemersvertegenwoordiger zouden juist vanuit hun signaleringsfunctie de positie van de leerkrachten sterker naar voren moeten brengen en aangeven wat er nodig is voor hun werknemers.

Tot slot vakbondskaders; Als het niet goed gaat met leerkrachten (micro-niveau) heeft dat weer invloed op het onderwijs (meso-niveau), met desastreuze gevolgen voor de wederopbouw (kennisbronnen) van de samenleving (macro-niveau). U zult dus tesamen met gelijkgerichte vakorganisaties, gericht beleid moeten helpen maken met het Ministerie, en de Regering om onze samenleving te behoeden van de gevolgen die kunnen voortvloeien van een slecht functionerend onderwijssysteem.

SOB voormannen/vrouwen uw historische vakbondstaak staat recht overeind.

Dank u voor uw aandacht